

Nr 240.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl.

(3:e och 4:e avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, å driftbudgeten för budgetåret 1939/40 beräkna dels till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst följande förslagsanslag, nämligen

under andra huvudtiteln	.....	kronor	580,000
» tredje	»	»	14,400
» fjärde	»	»	800,000
» femte	»	»	1,400,000
» sjätte	»	»	45,000
» sjunde	»	»	120,000
» åttonde	»	»	800,000
» nionde	»	»	585,000
» tionde	»	»	12,000

dels ock till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter under åttonde huvudtiteln ett förslagsanslag av 21,500,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 12 maj 1939 dagtecknad proposition, nr 311, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1939/40 må i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

dels besluta, att utgifterna för dyrtidstillägg skola bestridas beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar från de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas;

dels till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* å driftbudgeten för budgetåret 1939/40 såsom *förslagsanslag* anvisa

under andra huvudtiteln	kronor	580,000
» tredje »	»	14,400
» fjärde »	»	800,000
» femte »	»	1,400,000
» sjätte »	»	45,000
» sjunde »	»	120,000
» åttonde »	»	800,000
» nionde »	»	585,000
» tionde »	»	12,000;

dels ock till Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,500,000 kronor.

Propositionen nr 311 har hänvisats till statsutskottets behandling utom vad angår pensionsväsendet.

Dyrtidstillägg skall under nästkommande budgetår icke utgå till sådana statens tjänstemän, för vilka ny löneroglering skall träda i kraft fr. o. m. den 1 juli 1939, eller vilka åtnjuta sådana arvoden, vilkas belopp reglerats vid innevarande riksdag. Detsamma gäller de kommunanställda lärare m. fl., för vilka de i propositionen nr 176 till innevarande riksdag föreslag-na provisoriska avlöningsbestämmelserna komma att gälla.

Däremot har dyrtidstillägg ansetts fortfarande böra utgå till personal, som icke får sina löneförmåner grundade på de nya avlöningsbestämmelserna, ävensom å sådana av Kungl. Maj:t fastställda, hittills med dyrtidstillägg förenade arvoden, som icke nu regleras.

Beträffande dyrtidstillägg, som i enlighet härmed skall utgå under budget-året 1939/40 har *departementschefen* förordad, att nu gällande grunder skola erhålla fortsatt tillämpning, dock med vissa jämkningar. Beträffande dessa jämkningar har departementschefen anfört följande.

Om procentuellt dyrtidstillägg ifrågakommer samtidigt med rörligt tillägg enligt de nya avlöningsbestämmelserna, synes det procentuella dyrtidstillägget böra begränsas till ett belopp, som ökat dels med den del av lönen enligt nämnda avlöningsbestämmelser, vilken utgör inräknat dyrtidstillägg, dels ock — i vederbörlig mån — med det rörliga tillägget i stort sett motsvarar det procentuella dyrtidstillägg, vilket skulle hava utgått enligt gällande bestämmelser om icke lönerogleringen genomförts. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att härom meddela närmare föreskrifter.

Föreskrift torde vidare böra meddelas därom, att förhöjning av dyrtidstillägget icke må åtnjutas för barn, för vilket barntillägg övergångsvis utgår enligt särskilda i anslutning till lönerogleringen meddelade bestämmelser. Dessutom bör i fråga om befattningshavare, som vid lönerogleringen förklarar sig vilja kvarstå på äldre lönestat, göras den begränsningen i fråga om rätt till förhöjning av dyrtidstillägget, att förhöjningen må åtnjutas endast för barn, för vilket befattningshavaren varit berättigad därtill under andra kalenderkvartalet 1939.

I årets statsverksproposition beräknades anslagen till dyrtidstillägg med utgångspunkt från gällande dyrtidstilläggsgrunder och de procenttal, som tillämpas vid en levnadskostnadsindex av 168.

Anledning har icke ansetts föreligga att — beträffande de anslag, varom nu är fråga — frånga de i enlighet härmed beräknade anslagsbeloppen, utom i vad angår anslaget under åttonde huvudtiteln till befattningshavare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter.

Sistnämnda anslagsbelopp, 21.5 miljoner kronor, hade avvägs med hänsyn till att bidragsanslagen till ifrågakarande lärares löner beräknats efter de nu gällande avlöningsbestämmelserna. Sedan provisoriska avlöningsbestämmelser för dessa befattningshavare av Kungl. Maj:t föreslagits, har i den nu föreliggande propositionen en därav påkallad omräkning av dyrtidstilläggsanslaget företagits.

Med hänsyn till den till följd av de provisoriska avlöningsbestämmelserna inträdande minskningen av utgifterna för dyrtidstillägg åt ifrågakarande lärare har *departementschefen* tillstyrkt, att den nuvarande anordningen med förskott å dyrtidstillägget avvecklas inom de grenar av det statsunderstödda skolväsendet, som beröras av de provisoriska avlöningsbestämmelserna. Härigenom skulle utgifterna å dyrtidstilläggsanslaget för budgetåret 1939/40 endast komma att avse å budgetåret 1938/39 belöpande dyrtidstilläggsbelopp, vilka skola utanordnas i samband med slutrekvisitionerna under början av nästkommande budgetår, samt kostnader för dyrtidstillägg åt lärare vid privatskolor m. fl. Anslaget har med hänsyn härtill upptagits till 2.5 miljoner kronor.

Dyrtidstilläggsanslagen under II—X huvudtitlarna skulle i anledning härav komma att uppgå till tillhoppa 6,856,400 kronor.

Här ifrågakarande dyrtidstilläggsanslag hava beräknats med utgångspunkt från att dyrtidstillägg efter i huvudsak nu gällande grunder skall utgå till befattningshavare, som icke beröras av de nya löneregleringarna, ävensom å sådana hittills med dyrtidstillägg förenade arvoden, som icke vid övergången till det nya budgetåret bliva föremål för reglering.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört beträffande vissa, av de nya löneregleringarna föranledda jämkningar i dyrtidstilläggsbestämmelserna och icke heller mot förslaget, att anordningen med förskott å dyrtidstillägg avvecklas inom vissa grenar av det statsunderstödda skolväsendet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i de delar detsamma blivit hänvisat till utskottets behandling, hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1939/40 må i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i stats-

Statsutskottets utlåtande Nr 240.

rådsprotokollet förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

b) besluta, att utgifterna för dyrtidstillägg skola bestridas beträffande befattningshavare vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar från de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas;

c) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1939/40 såsom *förslagsanslag* anvisa

under andra huvudtiteln	kronor	580,000
» tredje »	»	14,400
» fjärde »	»	800,000
» femte »	»	1,400,000
» sjätte »	»	45,000
» sjunde »	»	120,000
» åttonde »	»	800,000
» nionde »	»	585,000
» tionde »	»	12,000;

d) till *Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter* under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,500,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Andersson* i Fältenborg, *Bergström*, *Ström* i Lidköping, *Nilsson* i Fredriksfält, *Larsson* i Varberg, *Carlström*, *Bäcklund* och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Törnkvist*, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Weijne*, *Staxäng*, *Mårtensson* och *Hansson* i Rubbestad.